

LAAJENNETAAN LUKEMISTA!

Tuula Haavisto
Kirjastotoimen johtaja

Suomalaisen Lukutaitoverkon
avausseminaari 5.11.2014

KANSAINVÄLISTÄ

- Huolestunut EU: joka viidenneltä Euroopan aikuiselta ja yli 15-vuotiaalta puuttuu lukutaito, joka on tarpeen täysivaltaiseen toimimiseen nyky-yhteiskunnassa. Lukutaidon rapautuminen uhkaa kilpailukykyä →
- Euroopan komission lukutaitopolitiikka ja luku- ja kirjoitustaitoa käsittelevän korkean tason asiantuntijaryhmän raportti (myös suomeksi)
 - European Commission - MEMO/12/646 06/09/2012
- UNESCO:n pitkäjänteinen työ
- Kirjastoalan kansainvälisen järjestön IFLAn vuosikonferensseissa lukemisen edistäminen ja monilukutaito nouseva aihe
- Multiliteracy - monilukutaito - ratkeako terminologiaongelma tällä sanalla?
 - Informaatio- ja medialukutaito yhdistetty saman käsitteen alle

EU:N LUKUTAITORAPORTISTA

HYÖDYT YKSILÖLLE

- Voimaannuttaa
 - Auttaa karistamaan näköalattomuuden
 - Lisää tuloja
- Lisää kansalaisosallistumista
- Parantaa koulutus- ja työllistymismahdollisuuksia

HYÖDYT YHTEISKUNNALLE

- Parantaa terveyttä ja lisää hyvinvointia
 - Vähentää köyhyyttä
 - Vähentää eriarvoisuutta
 - Lisää sosiaalista pääomaa
- Luo osaltaan oikeudenmukaisempaa ja vauraampaa innovaatiovetoista Eurooppaa

KIRJASTOLAKI 904/1998

- 2 §
- Yleisten kirjastojen kirjasto- ja tietopalvelujen tavoitteena on edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen.
- Kirjastotoiminnassa tavoitteena on edistää myös virtuaalisten ja vuorovaikutteisten verkkopalvelujen ja niiden sivistyksellisten sisältöjen kehittymistä.

LUKUTAIDON JA LUKEMISEN EDISTÄMINEN KIRJASTOJEN YDINTEHTÄVÄNÄ

- Lapset: lukutaidon vakiinnuttaminen, luettavan tarjoaminen, tutustuttaminen kirjoihin = pitkiin teksteihin
- Aikuiset: luettavan tarjoaminen, lukutaidon monipuolistaminen, tutustuttaminen lasten ja nuorten mediamaailmaan
- Ikäihmiset: verkkolukutaito - tekninen mutta myös sisällöllinen
- Maahanmuuttajat: omakielinen aineisto (kirjat ja lehdet LibraryPress Displayn kautta), tuki suomen (ja ruotsin) kielen opiskelulle

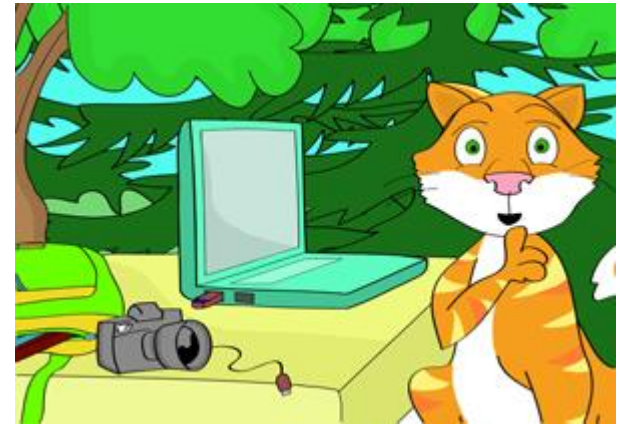
MEDIAKASVATUS KIRJASTOJEN AJANKOHTAISENA YDINTEHTÄVÄNÄ

- Yleisten kirjastojen tulevaisuuden nykystrategioissa keskeistä *kansalaisuuden tukeminen*
 - Sen alla lukutaidon tukemisella ja mediakasvatuksella / medialukutaidon edistämisellä merkittävä rooli
- Kansalaiset olettavat ilman muuta saavansa kirjastoista apua e-lukemisen opetteluun
 - Paineet eri kirjastoissa erilaisia asuinalueesta riippuen
- Mm. pankkien ja Kelan konttorien lopettaminen tuo ihmisiä kirjastoihin hakemaan apua
 - Riittävätkö kirjastojen voimavarat?
 - Tietoturvaproblematiikka

KIRJASTOT JA LUKEMISEN EDISTÄMINEN

- Kirjastoissa
- Kouluissa ja päiväkodeissa
- Verkossa

Kirjatin Mediamatka

KIRJASTOSSA

- Esillepano: palautettujen hyllyt, nostot, teemanäyttelyt, kirjalliset suositukset, Lukupysäkki/Lukusalonki, yllätyskassit...
- Lukupiirit, vinkkaukset aikuisille
- Kirjailijavierailut
- Suositteleva, Lukuvalmentaja, keskustelut asiakkaiden kanssa
- Pikalainajärjestelyt
- Omakielinen aineisto maahanmuuttajille
- Lukukoirat kuten Börje, Hilma, Miisa ja Curttu, suosio kasvaa vauhdilla

Mitä kaivataan:

e-aineiston tekeminen näkyväksi kirjastotilassa, Lisää sosiaalista vuorovaikutusta lukemisen ympärillä; toimiva esimerkki on Novellikoukku

KOULUSSA JA PÄIVÄKODISSA

- Kirjalaatikat, pitkät lainat
- Kirjavinkkaus (yleensä tietyt luokka-asteet)
- Lukudiplomit
- Tiedonhaun opetus, medialukutaidon tukeminen
- Perustuu yleensä koulun ja kirjaston väliseen sopimukseen

- Tärkeää:
 - kirjasto tarjoaa materiaalin lukutaidon kaikkien ulottuvuuksien vahvistamiseen teknisestä sujuvuudesta ymmärrystä lisäävään lukemiseen
 - Kirjasto voi olla koulun lisäksi ainoa paikka, jossa lapsi näkee kirjoja
 - Kuvakirjat vetävät lapsiperheet kirjastoon, ääneen lukua lapsille suositellaan yhteistyössä neuvoloiden kanssa
 - Suomessa yleiset kirjastot ja erityisesti kirjastoautot hoitavat koulukirjastojen tehtävät

VERKOSSA

- Kirjastojärjestelmien resurssit: haut, info, vinkit ja suositukset, esim. piki.fi, helmet-fi:n Suosittelija
- Kirjasampo.fi: tietoja mm. 100 000 romaanista, novellista ja runokokoelmasta, 35 000 kirjailijasta sekä noin 15 500 aikalaisarviota
 - Yle-yhteistyö: mm. YLEn viikon Kirjakalenteri upotettuna ja kirjallisuusviittein varustettuna
 - Linkkिलistasta yksittäisten kirjastojen ja kirjastolaisten kirjallisuussivustoille
- Netti-tv ja -radio Kirjastokaista.fi: kirjailijahaastattelut, muuta lukemisiaihetta, mediakasvatusaineistoa...
- Sivupiiri.fi, nuorten kirjoittamia kirja-arvosteluja ja kirjastolaisten kirjoittamia kirjavinkkejä
- Okariino.fi: mm. lasten kirjat, runot, pelit ja elokuvat sekä lasten omia kirjoituksia, mielipiteitä ja videoita

KIRJA-AINEISTON (JA MUSIIKIN) LAINAUS

	2013	2010	2007	2004	2001
Kirjojen kokonaislainaus	70 255 338	71 519 650	73 791 315	80 888 702	77 606 676
Lainaus / lapset	28 988 338	28 362 542	28 540 355	30 387 715	29 283 812
Lainaus / aikuiset	40 053 266	41 827 929	43 874 578	49 156 664	47 068 301
Aik.kaunooa	20 910 405	21 608 293	23 018 436	25 084 149	23 914 401
Aik.tietoa	19 142 861	20 219 636	20 856 142	24 072 515	23 153 900
Musiikki	4 962 309	6 768 896	8 731 886	9 573 382	8 917 864

LOPUKSI: HELMET-JÄRJESTELMÄN ELOKUUN HITIT

1. Kinnunen, Tommi: Neljäntienristeys 1453
2. Tartt, Donna: Tikli 1225
3. Dicker, Joël: Totuus Harry Quebertin tapauksesta 1011
4. Lindgren, Minna: Ehtoolehdon pakolaiset 1004
5. Rauhala, Pauliina: Taivaslaulu 848
6. Flynn, Gillian: Paha paikka 736
7. Pakkanen, Outi: Marius 677
8. Mustonen, Enni: Lapsenpiika 672 (myös e-kirjana)
9. Kyrö, Tuomas: Ilosia aikoja, Miensäpahoittaja 671
10. Sund, Erik Axl: Varistytö 609
1. Havia, Pasi: Erilainen ote omaan talouteen: vapaus, onni ja hyvä elämä 712
2. Aron, Elaine N.: Erityisherkkä ihminen 686
3. Montonen, Pia Maria: Valtakunnan miniä: Brita Kekkonen 539
4. Karjalainen, Tuula: Tove Jansson: tee työtä ja rakasta 516
5. Lower, Wendy: Hitlerin raivottaret: saksalaisnaisia natsien kuoleman kentillä 486
6. Tuominen, Saku: Hyvä elämä - lyhyt oppimäärä 414
7. Bowen, James: Katukatti Bob: kissa joka muutti elämäni 325
8. Honkasalo, Laura: Nuukaillen, eli Kuinka pelastin kukkaroni ja maailman 307
9. Puustinen, Viljami: Kingston Wall - Petri Wallin saaga 353
10. Maijala, Minna: Herkkä, hellä, hehkuvainen: Minna Canth 270

”

Kirjasto tulee kotiin, jos ei itse pääse kirjastoon
- Espoon kirjaston kotipalvelu Taika palkittiin tänä
syksynä Vuoden esteettömänä tekona

Kiitos!

